

EURÓPSKY
DVOR
AUDÍTOROV

SK

Stanovisko 08/2022

(podľa článku 322 ods. 1 ZFEÚ)

**k návrhu nariadenia
Európskeho parlamentu
a Rady, ktorým sa zriaďuje
Sociálno-klimatický fond,
v znení revidovanom Radou
[medziinštitucionálny spis
2021/0206 (COD)
30. júna 2022, 10775 2022]**

Obsah

	Body
Úvod	01 – 04
Všeobecné pripomienky	05 – 09
Konkrétne pripomienky	10 – 32
Sociálno-klimatické plány	10 – 14
Oprávnené financovanie	15 – 19
Financovanie fondu	20 – 24
Kontrolný a výkonnostný rámec	25 – 32
Záverečné poznámky	33 – 36

Úvod

01 Komisia uverejnila 14. júla 2021 návrh na zriadenie Sociálno-klimatického fondu¹, ktorý je súčasťou legislatívneho balíka *Fit for 55*, ktorý má pomôcť znížiť do roku 2030 emisie skleníkových plynov v EÚ o 55 % v porovnaní s úrovňami z roku 1990 tak, ako sa dohodlo v [právnom predpise EÚ v oblasti klímy](#)².

02 [Systém EÚ na obchodovanie s emisiami \(ETS\)](#)³ určuje cenu uhlíka stanovením stropu emisií z určitých hospodárskych odvetví, ktorý sa každý rok znižuje. V rámci revízie EU ETS, ktorá je tiež súčasťou [balíka Fit for 55](#), Komisia navrhuje vytvoriť samostatný ETS pre cestnú dopravu a budovy⁴, čo by viedlo k očakávanému zvýšeniu nákladov na vykurovanie a dopravu. V záujme riešenia sociálneho vplyvu nového ETS by Sociálno-klimatický fond (ďalej len „fond“) poskytoval finančnú podporu zraniteľným domácnostiam, mikropodnikom a dotknutým používateľom dopravy. Na [ilustrácii 1](#) sú znázornené hlavné črty fondu, z ktorého sa v období 2027 – 2032 poskytne až 59 mld. EUR.

03 Komisia vo svojom návrhu vychádzala z článku 91 ods. 1 písm. d), článku 192 ods. 1 a článku 194 ods. 1 písm. c) [Zmluvy o fungovaní Európskej únie](#) (ZFEÚ). Dňa 28. júna 2022 sa Rada rozhodla doplniť do právneho základu článok 322 ZFEÚ, pretože zmenený návrh Rady obsahoval odchýlku od článku 22 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách⁵. Dňa 22. novembra 2022 Rada požiadala EDA o stanovisko k svojmu textu, ktorým sa reviduje návrh Komisie (všeobecné smerovanie, na ktorom sa dohodla Rada pre životné prostredie, ďalej len „návrh“)⁶.

¹ Návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa zriaďuje Sociálno-klimatický fond, [COM\(2021\) 568 final](#).

² [Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady \(EÚ\) 2021/1119](#) z 30. júna 2021, ktorým sa stanovuje rámec na dosiahnutie klimatickej neutrality.

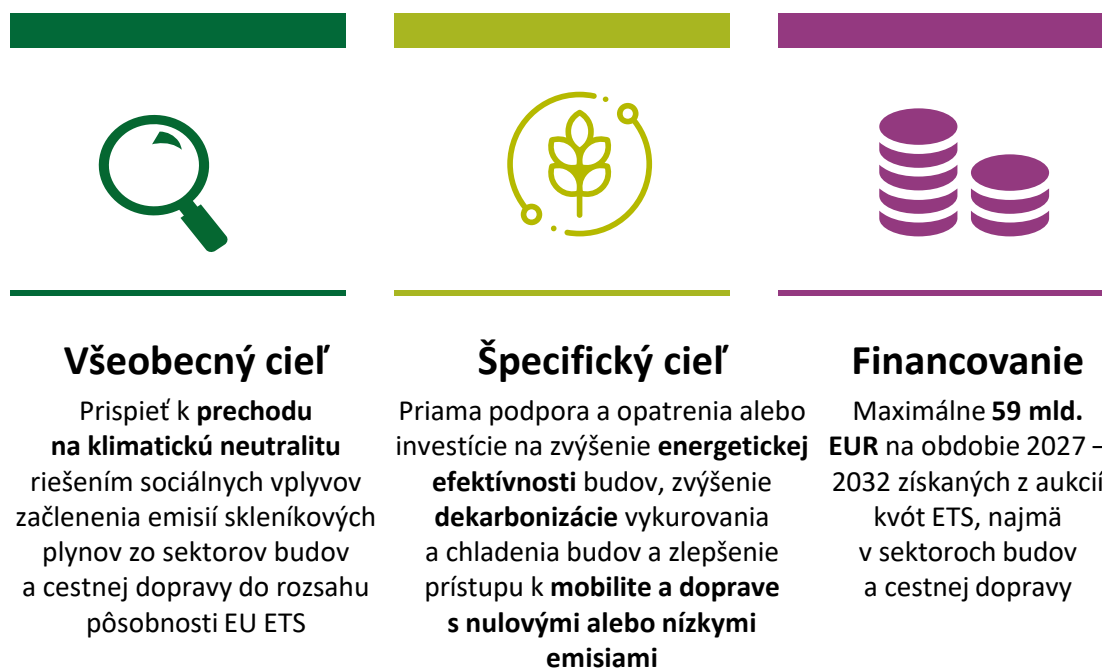
³ [Smernica 2003/87/ES](#) o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii.

⁴ Návrh smernice, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a nariadenie (EÚ) 2015/757 ([COM\(2021\) 551 final](#)).

⁵ Rozpočtové prostriedky na pripísané príjmy.

⁶ [Medziinštitucionálny spis 2021/0206 \(COD\)](#) z 30. júna 2022, 10775 2022.

Ilustrácia 1 – Hlavné prvky Sociálno-klimatického fondu

Zdroj: EDA, na základe návrhu.

Ikony: Táto ilustrácia bola vytvorená pomocou zdrojov z platformy Flaticon.com. © Freepik Company S.L. Všetky práva vyhradené.

04 Pri vypracúvaní tohto stanoviska sme však čelili nasledujúcim externým výzvam, ktoré obmedzili našu schopnosť poskytnúť komplexnejší pohľad na niekoľko záležitostí, ktorých sa návrh týka:

- o Rada požiadala EDA o stanovisko až 22. novembra 2022 s tým, že stanovisko by, pokiaľ možno, malo byť poskytnuté do polovice decembra, aby sa mohlo využiť pri poslednom politickom trialógu. Na našu prácu tak zostalo veľmi málo času. Neskontrolovali sme napríklad správnosť výpočtov finančných prostriedkov pridelených z fondu členským štátom.
- o Tento návrh úzko súvisí s legislatívnymi návrhmi týkajúcimi sa revízie EU ETS, o ktorých sa v súčasnosti tiež rokuje. Významné rozhodnutia o revízii ETS by mohli zmeniť kľúčové prvky návrhu o Sociálno-klimatickom fonde (načasovanie, sektory atď.).
- o Návrh neobsahuje prílohy so zoznamom spoločných ukazovateľov ani vzor sociálno-klimatických plánov, čím sa obmedzuje rozsah záležitostí, ku ktorým sa môžeme vyjadriť.

Všeobecné pripomienky

Všeobecné pripomienky: hlavné body

Návrh:

- o má za cieľ riešiť nedostatok investícií a sociálny vplyv odhadovaného zvýšenia cien energií a pohonných hmôt
- o prináša neistotu, pokiaľ ide o príjmy a primeranosť financovania
- o zvyšuje riziko dvojitého financovania a prekryvania s inými verejnými fondmi
- o bol vydaný bez samostatného posúdenia vplyvu
- o môže zvýšiť administratívnu záťaž spojenú s požiadavkami na riadenie, podávanie správ a audit

05 Cieľom Sociálneho-klimatického fondu je znížiť nedostatok investícií v súvislosti s prechodom na klimatickú neutralitu a riešiť sociálne dôsledky rastúcich účtov za energiu v dôsledku vytvorenia nového trhu EÚ s emisiami uhlíka z odvetví budov a cestnej dopravy.

06 Fond bude financovaný z aukcií kvót v rámci systému EU ETS⁷. Revízia systému EU ETS, ktorou sa má systém upraviť tak, aby zahŕňal aj emisie z cestnej dopravy a budov, zatiaľ nebola dokončená. Nie je jasné, kedy budú príjmy k dispozícii a či budú úmerné ambicióznym cieľom fondu a príslušným investičným potrebám.

07 Návrh poskytuje ďalšie finančné prostriedky na energetickú efektívnosť a dekarbonizáciu dopravy. Tie dopĺňajú rôzne iné fondy EÚ, ako je [modernizačný fond](#), [Fond na spravodlivú transformáciu](#), [európske štrukturálne a investičné fondy](#), [Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti](#) či [InvestEU](#), ako aj vnútroštátne a regionálne fondy. Je dôležité, aby sa členské štáty vyriešili problém koordinácie a komplementárnosti rôznych zdrojov financovania a odstránili riziko dvojitého financovania⁸. Nezistili sme, že by Komisia vypracovala komplexnú analýzu toho, čo sa vďaka týmto fondom doteraz dosiahlo, či toho, čo je ešte potrebné urobiť na splnenie klimatických cieľov EÚ. Takáto analýza by umožnila lepšie zacielenie a riadenie fondu.

⁷ Článok 9 návrhu.

⁸ [Stanovisko 06/2020](#) o zriadení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

08 Komisia nevypracovala žiadne osobitné posúdenie vplyvu tohto návrhu. Namiesto toho použila posúdenie vplyvu zo septembra 2020 s názvom Ambicióznejšie klimatické ciele pre Európu na rok 2030⁹. Odhad prídeltu finančných prostriedkov pre fond vo výške 59 mld. EUR na obdobie 2027 – 2032¹⁰ bol založený na posúdení vplyvu ETS¹¹ dokončenom v júli 2021. Tieto posúdenia vplyvu ešte nemohli zohľadniť významný vplyv vojny na Ukrajine na trh s energiami, čo vyvoláva otázku, či boli pre návrh vhodným a dostatočným základom.

09 Potenciálne prínosy samostatného nástroja, akým je Sociálno-klimatický fond, sú nejasné a nárast počtu nástrojov na financovanie rovnakých typov projektov zvýši komplexnosť financovania EÚ. Nové zdroje, ktoré fond poskytuje, pravdepodobne zvýšia tlak na schopnosť členských štátov absorbovať prostriedky, keďže mnohé z nich už teraz meškajú s čerpaním finančných prostriedkov EÚ. To by mohlo viesť k tomu, že sa nebude venovať dostatočná pozornosť aspektom výkonnosti a pomeru medzi kvalitou a cenou¹². Nový rámec a následné programovanie tiež pravdepodobne prispejú k väčšiemu administratívne zaťažaniu členských štátov, pretože si vyžadujú podávanie ďalších správ a dodatočné monitorovanie, audit a postupy udeľovania absolútorí.

⁹ COM (2020) 562 final.

¹⁰ Na obdobie 2025 – 2032 Komisia pôvodne navrhla 72,2 mld. EUR.

¹¹ SWD (2021) 602 final.

¹² Osobitná správa 17/2018: Činnosti Komisie a členských štátov v posledných rokoch programov v období 2007 – 2013 riešili problém nízkej miery čerpania, ale neboli dostatočne zamerané na výsledky.

Konkrétne pripomienky

Sociálno-klimatické plány

Sociálno-klimatické plány: hlavné body

V súlade s našimi predchádzajúcimi audítorskými pripomienkami k Nástroju na podporu obnovy a odolnosti by návrh mal:

- zabezpečiť súlad a komplementárnosť s inými národnými plánmi
- objasniť, čo sa považuje za uspokojivé plnenie mílnikov a cieľov
- stanovovať jasné mílniky a ciele, ako aj postupy pre pozastavené platby
- zabezpečiť, aby boli platby naviazané na plnenie mílnikov a cieľov

10 Sociálno-klimatické plány (ďalej len „plány“) budú základom pre vyplatenie finančného príspevku z fondu. V plánoch sa stanovujú **opatrenia a investície** dostupné pre domácnosti, mikropodniky a používateľov dopravy, ktorých sa dotkne zahrnutie emisií skleníkových plynov z budov a dopravy do ETS. Bolo by užitočné objasniť rozdiel medzi „opatreniami“ a „investíciami“, ktoré v návrhu nie sú vysvetlené. Okrem toho ešte nebola prijatá ani definícia „energetickej chudoby“¹³, hoci sa tento pojem používa v celom návrhu.

11 Sociálno-klimatické plány by mali byť v súlade a **doplňať** národné strategické plány a programy, ako sú národné energetické a klimatické plány, plány obnovy a odolnosti, operačné programy v rámci politiky súdržnosti, plány spravodlivej transformácie územia a strategické plány spoločnej poľnohospodárskej politiky. Aj tieto plány možno bude potrebné aktualizovať, aby boli v súlade so sociálno-klimatickými plánmi. Tým sa výrazne zvyšuje administratívna záťaž vnútroštátnych orgánov. V návrhu sa nestanovuje dátum, dokedy majú členské štáty predložiť svoje sociálno-klimatické plány.

12 Podpora z fondu by nemala nahrádzať opakujúce sa **výdavky zo štátneho rozpočtu**¹⁴. Poskytovanie štátnej podpory príjmov domácnostiam s nízkymi príjmami, napríklad dotácie na náklady na teplo a elektrinu, nie je nové. Priama podpora príjmu poskytovaná z fondu by sa mohla použiť na rovnaký typ nákladov s rizikom, že nahradí existujúce vnútroštátne výdavky. V návrhu by sa mal objasniť pojem opakujúcich sa

¹³ Pozri návrh smernice o energetickej efektívnosti (prepracované znenie), [COM\(2021\) 558 final](#).

¹⁴ Článok 12 návrhu.

- o Návrh takisto umožňuje presuny z programov zdieľaného riadenia do fondu. Tie sú limitované nariadením o spoločných ustanoveniach²³. Už v minulosti sme poukázali na to, že tieto presuny by mohli znížiť dostupnosť finančných prostriedkov na iné ciele v oblasti súdržnosti a rozvoja vidieka²⁴ a mohli by ovplyvniť ich hlavné strategické ciele. Takisto sme konštatovali, že možnosť presúvať financie môže viesť k tomu, že budú prevedené do fondov alebo programov, o ktorých sa predpokladá, že majú menej podmienok alebo sú výhodnejšie z hľadiska nákladov²⁵. Konkrétne prevod finančných prostriedkov by mohol potenciálne ohroziť záruky obsiahnuté v operačných programoch podliehajúcich zdieľanému riadeniu alebo otvoriť možnosť vyhnúť sa spolufinancovaniu, ktoré sa od členských štátov inak vyžaduje²⁶. Preto sme za to, aby boli v návrhu pre prípad takýchto presunov finančných prostriedkov stanovené osobitné podmienky.

19 V návrhu sa stanovuje **podpora verejným a súkromným subjektom**, ktoré vyvíjajú a poskytujú cenovo dostupné riešenia v oblasti energetickej efektívnosti a cenovo dostupné služby mobility s nulovými a nízkymi emisiami. Členské štáty sú zodpovedné za zaručenie toho, aby sa akékoľvek výhody preniesli na domácnosti, mikropodniky a používateľov dopravy. Konštatujeme, že v návrhu sa nestanovujú žiadne takéto záruky, napríklad obmedzenie finančných prostriedkov, ktoré sú k dispozícii na tento druh podpory.

²³ Článok 26 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde.

²⁴ Stanovisko 04/2022 – REPowerEU.

²⁵ Výročná správa o plnení rozpočtu EÚ za rozpočtový rok 2020, kapitola 2.

²⁶ Stanovisko 06/2020 o zriadení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Financovanie fondu

Financovanie fondu: hlavné body

- o pravdepodobne budú potrebné ďalšie kvóty ETS nad rámec existujúcich 200 miliónov kvót
- o cenová volatilita a neistota dostupných príjmov môžu pre financovanie predstavovať riziko
- o vzorec na pridelovanie prostriedkov na základe počtu vidieckeho obyvateľstva nie je v návrhu vysvetlený

20 Financovanie fondu v maximálnej výške 59 mld. EUR v období 2027 – 2032 by sa malo pokryť z vonkajších pripísaných príjmov²⁷. Príjmy sa získajú z aukcií kvót v systéme EU ETS. V návrhu, ktorým sa reviduje systém EU ETS²⁸, sa spomínajú dva typy kvót, ktoré majú byť prístupné pre fond:

- o 50 miliónov kvót vydražených zo stacionárnych zariadení (výroba energie a priemysel). Tieto príjmy nesúvisia s budovami ani cestnou dopravou, takže nebudú mať vplyv na zvýšenie cien energie v sektoroch budov alebo cestnej dopravy,
- o 150 miliónov kvót pôvodne vydražených zo systému ETS pre budovy a cestnú dopravu, plus neurčený počet kvót vydražených v týchto dvoch sektoroch, aby sa príjmy zvýšili na potrebných 59 mld. EUR.

21 Na dosiahnutie sumy 59 mld. EUR by muselo byť v aukcii vydražených 200 miliónov kvót za cenu 295 EUR za kvótu, pričom v novembri 2022 dosahovala cena kvót na aukčnej platforme v priemere okolo 80 EUR za kvótu²⁹. Komisia pri práci vychádzala z predpokladu 45 EUR za kvótu (v cenách z roku 2020), čo zodpovedá príjmom vo výške 9 mld. EUR z uvedených 200 miliónov kvót. Na vytvorenie príjmov vo výške 59 mld. EUR bude Komisia s najväčšou pravdepodobnosťou musieť vydražiť podstatne viac kvót ETS zo sektorov budov a cestnej dopravy.

²⁷ Článok 9 návrhu. Vonkajšie pripísané príjmy sa používajú na financovanie osobitných výdavkových položiek v súlade s vymedzením v článku nariadenia o rozpočtových pravidlách. Pokiaľ ide o pripísané príjmy, Európsky parlament je z rozhodovacieho procesu vylúčený.

²⁸ Rada, všeobecné smerovanie z 30. júna 2022, medziinštitucionálny spis: 2021/0211 (COD) 10796/22.

²⁹ <https://www.eex.com/en/market-data/environmental-markets/eua-primary-auction-spot-download>

22 Komisia navrhla, aby sa 25 % príjmov ETS stalo novými vlastnými zdrojmi³⁰, ktoré sa použijú okrem iného na splatenie grantov z nástroja NextGenerationEU alebo na zníženie podielu príspevkov členských štátov založených na hrubom národnom dôchodku na financovaní ročného rozpočtu EÚ³¹. Komisia odhadla, že 25 % príjmov ETS vytvorených začlenením budov a cestnej dopravy do ETS by stačilo na riešenie finančných potrieb fondu³². ETS funguje od roku 2005 a ceny emisných kvót výrazne kolísali (od 5 EUR do 55 EUR od roku 2005 do roku 2021)³³, čo z neho robí relatívne nestály zdroj príjmov EÚ.

23 Po schválení sociálno-klimatických plánov Komisia podpíše s členskými štátmi právne záväzky, na základe ktorých do konca trvania fondu vyplatí maximálne pridelené finančné prostriedky. V návrhu sa stanovuje možnosť **pomerného zníženia platieb** v prípade nedostatočných pripísaných príjmov v danom roku, pričom zostatok sa vyplatí, keď budú príjmy k dispozícii³⁴.

24 Vo vzorci na pridelovanie finančných prostriedkov členským štátom sa zohľadňuje počet obyvateľov vrátane podielu vidieckych oblastí, úrovne chudoby, emisie CO₂ zo spaľovania paliva v domácnostiach a hrubý národný dôchodok na obyvateľa. Tieto kritériá sú v súlade s cieľmi fondu. V návrhu sa však podrobne nevysvetľuje, prečo obyvateľstvo vo vidieckych oblastiach má vo vzorci pridelovania väčšiu váhu.

³⁰ Návrh Komisie (COM(2021) 570) z 22. decembra 2021, ktorým sa mení rozhodnutie (EÚ, Euratom) 2020/2053 o systéme vlastných zdrojov Európskej únie.

³¹ Medziinštitucionálna dohoda o rozpočtovej disciplíne (...) vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov.

³² Návrh smernice, ktorou sa mení smernica 2003/87/ES o vytvorení systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii, rozhodnutie (EÚ) 2015/1814 o zriadení a prevádzke trhovej stabilizačnej rezervy systému obchodovania s emisnými kvótami skleníkových plynov v Únii a nariadenie (EÚ) 2015/757 (COM(2021) 551 final).

³³ Správa o fungovaní trhu s uhlíkom (COM(2021) 962): Zúčtovacie ceny aukcií so všeobecnými kvótami, január 2013 – 30. jún 2021.

³⁴ Článok 19 ods. 9 a článok 18 návrhu.

Kontrolný a výkonnostný rámec

Kontrolný a výkonnostný rámec: hlavné body

- posúdenie plánov zo strany Komisie musí byť dobre zdokumentované
- súlad s platnými právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi by mal byť podrobne opísaný
- prípady podozrenia z podvodu sa musia oznamovať na vnútroštátnej úrovni aj na úrovni EÚ
- spoločné ukazovatele by mali byť relevantné, akceptované, dôveryhodné, jednoduché a spoľahlivé

25 Víťame skutočnosť, že návrh výslovne oprávňuje Komisiu, úrad OLAF, Európsky dvor audítorov a v relevantných prípadoch aj Európsku prokuratúru, aby uplatňovali svoje práva na prístup, audit a vyšetrovanie.

26 V článku 15 sa stanovuje zoznam kritérií, na základe ktorých má **Komisia posudzovať** národné sociálno-klimatické plány, ktoré majú podobnú štruktúru ako plány obnovy a odolnosti. Zistili sme, že dokumentácia je vo všeobecnosti fragmentovaná a analýzy o rôznych zložkách plánov obnovy a odolnosti sa objavujú v niekoľkých pracovných dokumentoch Komisie. Takisto sme zistili, že Komisia posudzovala každý plán obnovy a odolnosti z kvalitatívneho hľadiska na základe noriem nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, no porovnávacie posudzovanie nevykonala³⁵. V návrhu sa v článku 4 ods. 3 výslovne spomína zisťovanie osvedčených postupov v členských štátoch.

27 Členské štáty sú povinné vo svojich vyhláseniach riadiaceho subjektu poskytnúť uistenie, že pridelené finančné prostriedky sa riadia v súlade so všetkými platnými pravidlami, najmä pokiaľ ide o predchádzanie konfliktom záujmov, podvodom, korupcií a dvojitému financovaniu³⁶. Komisia však nie je povinná priamo overovať, či systémy kontroly členských štátov poskytujú potrebné uistenie, v dôsledku čoho vzniká riziko nedostatku uistenia a zodpovednosti, a v konečnom dôsledku aj rizika, pokiaľ ide o ochranu finančných záujmov Únie. Domnievame sa preto, že v návrhu by sa mala objasniť a posilniť zodpovednosť Komisie za dodržiavanie vnútroštátnych pravidiel a pravidiel EÚ.

³⁵ [Osobitná správa 21/2022](#): Posúdenie národných plánov obnovy a odolnosti Komisiou – celkovo primerané, ale riziká pri vykonávaní pretrvávajú.

³⁶ Článok 20 a príloha III k návrhu.

28 V minulosti sme informovali o prípadoch nedodržovania pravidiel EÚ a vnútroštátnych pravidiel v oblastiach, ako je verejné obstarávanie, štátna pomoc a pravidlá oprávnenosti. V dôsledku toho a vzhľadom na rozsah kontrolného rámca pre fond a obmedzenú zodpovednosť vymedzenú pre Komisiu môže byť na úrovni EÚ k dispozícii len obmedzené množstvo overených informácií o tom, či a ako systémy členských štátov zodpovedajúcim spôsobom pokrývajú významné riziko **nesúladu s pravidlami EÚ a vnútroštátnymi pravidlami**.

29 V článku 20 ods. 5 návrhu sa uvádza, že zodpovednosť Komisie sa obmedzuje na podvody, korupciu, konflikt záujmov a porušenie povinností vyplývajúcich z dohody o financovaní. Návrh sa hlavne zaoberá **opatreniami na boj proti podvodom** podrobnejšie ako nariadenie o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti, hoci nie je jasné, ako a na akej úrovni (členský štát a/alebo EÚ) by sa mali prípady podozrenia z podvodu oznamovať.

30 Považujeme za pozitívne, že sa od členských štátov bude vyžadovať, aby zbierali, zaznamenávali a uchovávali v elektronickom systéme údaje o konečných príjemcoch, dodávateľoch a subdodávateľoch³⁷. Aktuálne informácie o výške finančnej podpory, ktorú dostali koneční príjemcovia, takisto uľahčia monitorovanie čerpania finančných prostriedkov. Keďže sa však informácie vyžadujú len o subdodávateľoch prvej úrovne, ktorí dostávajú viac ako 50 000 EUR, informácie o niektorých subdodávateľoch nebudú vykazované. Upozorňujeme tiež, že na zverejnenie týchto informácií nie je stanovená žiadna lehota.

31 V článku 20 sa od členských štátov vyžaduje, aby zaviedli účinný a efektívny systém vnútornej kontroly založený na kľúčových požiadavkách stanovených v prílohe III k návrhu. Domnievame sa, že členské štáty by mali byť povinné vykonávať aj overovania riadenia a audity s cieľom uistiť sa, že finančné prostriedky sa použili v súlade s príslušnými právnymi predpismi EÚ a vnútroštátnymi právnymi predpismi. Posúdenie primeranosti kontrolných systémov členských štátov Komisiou je v návrhu opísané veľmi všeobecným spôsobom a na rozdiel od nariadenia o Mechanizme na podporu obnovy a odolnosti sa od Komisie nevyžaduje, aby uplatňovala ratingový systém³⁸.

³⁷ Článok 20 návrhu.

³⁸ Návrh týkajúci sa zriadenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, príloha II. Príklady ratingového systému sú: do veľkej/strednej/malej miery; veľký/stredný/nízky predpokladaný vplyv; prispieva účinne/čiastočne/nepripieva; primerané/minimálne/nedostatočné opatrenia.

32 Vítame ustanovenia o **monitorovaní a hodnotení** fondu. V návrhu však chýba príloha so spoločnými ukazovateľmi. V minulosti sme upozornili, že rámec monitorovania energetickej efektívnosti Komisii neumožňuje posúdiť, ako rozpočet EÚ prispieva k plneniu cieľa EÚ v oblasti energetickej efektívnosti³⁹. Takéto ukazovatele by mali zodpovedať cieľom fondu a mali by byť vhodné na meranie jeho výkonnosti. Pokiaľ je to možné, mali by sa riadiť relevantnými, akceptovanými, dôveryhodnými, jednoduchými a spoľahlivými kritériami (RACER)⁴⁰.

³⁹ [Osobitná správa 11/2020](#): Energetická efektívnosť budov: naďalej je potrebné klásť väčší dôraz na nákladovú účinnosť, [osobitná správa 02/2022](#): Energetická efektívnosť v podnikoch - Určité úspory energie, ale nedostatky v plánovaní a vo výbere projektov.

⁴⁰ [Stanovisko 06/2020](#) o zriadení Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti.

Závěrečné poznámky

33 Komisia navrhla Sociálno-klimatický fond v júli 2021 a Rada návrh zrevidovala v júni 2022. Cieľom Sociálneho-klimatického fondu je riešiť sociálne dôsledky rastúcich cien energie v dôsledku vytvorenia nového systému EÚ na obchodovanie s emisiami uhlíka (ETS) zo sektorov budov a cestnej dopravy. Fond je príležitosťou významne prispieť k dosiahnutiu klimatickej neutrality EÚ do roku 2050.

34 Obchodovanie s kvótami EU ETS zo sektorov budov a cestnej dopravy formou aukcie poskytne finančné prostriedky pre fond, a to až do výšky 59 mld. EUR v období 2027 – 2032. Finančným rizikom môže byť cenová volatilita zasahujúca kvóty v systéme EU ETS a neistota dostupných príjmov. Keďže Komisia ešte neprijala postupy na spravovanie navrhovaných nových vlastných zdrojov ani na výpočet, stanovenie a vymáhanie príjmov, nie je jasné, kedy budú tieto príjmy k dispozícii a či budú úmerné ambicióznym cieľom fondu a príslušným investičným potrebám. K tomuto problému sa pridáva absencia osobitného posúdenia vplyvu návrhu.

35 Návrh nadväzuje na základné prvky Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti, ako sú národné plány, platby podmienené uspokojivým plnením mílnikov a cieľov, doplnkovosť a komplementárnosť s inými fondmi EÚ a vnútroštátnymi fondmi a súlad so zásadou „nespôsobať významnú škodu“. Podobne ako v prípade Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti bude Komisia posudzovať pravdepodobnosť dosiahnutia ekologických cieľov najmä vo fáze hodnotenia plánov a v menšej miere pri posudzovaní žiadostí o platby.

36 V tejto súvislosti by sme chceli zdôrazniť, že pri ďalších postupoch a rozhodnutiach o Sociálno-klimatickom fonde je dôležité čerpať zo skúseností získaných pri vykonávaní Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti. Konkrétne sa domnievame, že určité nedostatky, na ktoré sme predtým poukázali v súvislosti s Mechanizmom na podporu obnovy a odolnosti, sú relevantné aj pre tento fond:

- o riziko dvojitého financovania a prekryvania cieľov s inými verejnými nástrojmi a fondmi,
- o nedostatočná pozornosť venovaná výkonnosti a hodnote za vynaložené prostriedky v dôsledku vyššej komplexnosti a administratívnej záťaže,
- o potenciálne slabá väzba medzi platbami a zámerom, mílnikmi a cieľmi fondu,

- o nedostatky vo vierohodnosti a vyvodzovaní zodpovednosti, pokiaľ ide o ochranu finančných záujmov EÚ,
- o ukazovatele, míľniky a ciele, ktoré neposudzujú výkonnosť účinne.

Toto stanovisko prijal Dvor audítorov v Luxemburgu na svojom zasadnutí dňa 15. decembra 2022.

Za Dvor audítorov

Tony Murphy
predseda